

Langs de dijk.

Kortenhoef is altijd een streekdorp geweest, al stonden vroeger de school, de pastorie en het schoolhuis met enkele andere huizen achter de kerk. Begin 1600 werd de vaart gegraven als verbinding tussen Naarden en Kortenhoef. De vaart diende tevens voor waterlozing van de omliggende landen en plassen op het Naardermeer.

Tegenover de kerk bevindt zich het restaurant "Het Rechthuis", een van de oudste gebouwen van het dorp. De bovenverdieping deed dienst als raadhuis. Het Rechthuis is nauw verbonden met de geschiedenis van het dorp. Er werd niet alleen recht gesproken, maar jaarlijks vond hier de verpachting plaats van de percelen veen, ruigt en riet: men betaalde er de huis- en redemptiegelden enz. In de vorige eeuw was het een centrum voor de Kortenhoefse schilders. Timmerman/herbergier Beyer had op zolder zelf een atelier. Voor de hem als souvenir geschonken etsen en schilderijen maakte hij uit de oude wijzerplaat van het torenuurwerk eikenhouten lijsten. Deze kwamen dan in de gelagkamer, die beschilderde deurpanelen had.

Even verder ligt links de jeugdherberg "De Karekiet" vroeger een schildersatelier. Vlak voor de brug staat links de oude dorpsbakkerij met op de muren op dit ambacht betrekking hebbende rijmpjes. ('tKtoefertje).

Op de Kattebrug heeft men weerszijden mooi uitzicht op de polder. Verder wandelend langs de dijk met de schilderachtige huisjes en bruggetjes zien we bij de benzinepomp een rij kleine huisjes "De spinnerij", het overblijfsel van de koehaarspinnerij der diakonie aan het eind van het dorp; het is moeilijk zich te realiseren dat hier vroeger lagen "de verlaten landen van Kortenhoef".

Op de kruising van de Kerklaan begint de Kwakel. In 1900 werd hier een aanvang gemaakt met vuilstorting. In dit deel van Kortenhoef zijn meerdere percelen gebruikt voor het storten van vuil. De vuilstorting werd afgedekt met een laag grond van plm. 20 cm. Jaarlijks kreeg men zo uit water en zod weer vruchtbare grond. We slaan nu links af langs de verharde weg van de gemeentereiniging, daarna rechtsaf naar de brug, waar de kaarten verkocht worden voor deze tocht.

Bierkaai.

De tocht gaat verder door weilanden en moerasbos. U kunt de pijlen volgen (wilt u in het moerasbos vooral niet van de weg af gaan!!).

Langs de zuiveringsbekkens, die aangelegd zijn bij het Korremof bereiken we de Bierkaai, de kade langs de ringsloot van de Horstermeer. We komen nu in het gebied van de vervening. Al in 1423 krijgt Kortenhoef van de bisschop van Utrecht toestemming zijn turf naar elders te verkopen. Dat vervenen was aan strenge regels gebonden, want men besefte heel goed het gevaar dat de grote wateroppervlakten opleverden voor de waterkering, maar Kortenhoef heeft steeds een uitzonderingspositie ingenomen. Nergens waren de veenputten breder en de legakkers smaller. Zo ontstonden de prachtige plassen. Omdat hier aan de westzijde de zandlaag diep ligt kon dieper worden gebaggerd dan aan de oostzijde van de dijk, soms wel tot op 3 m. Door deze diepte ontstond grotere golfvorming dan aan de oostzijde, de legakkers sloegen geleidelijk weg en er kwam "gul water" (Kortenhoefs voor open water). Het geheel is nu een prachtig stuk natuurschoon.

Koffie - pauze

Horstermeer

Aan het eind van de Bierkaai bereiken we de Meerdijk. Hoe door menselijk ingrijpen een landschap totaal kan veranderen blijkt hier!

Links lagen driehonderd jaar geleden weilanden en boerderijen, rechts lag de uitgestrekte Kortenhoefsemeer. In 1974 is dit juist andersom, links water en zod, rechts een polder. De Kortenhoefse of Horstermeer werd 1612 bedijkt. De droogmaking werd een lijdensgeschiedenis van ruzies en tegenslag. Het lukte niet de nieuwe polder droog te houden, er was teveel kwel. Door het verzanden van de ringsloot kreeg Kortenhoef wateroverlast. De hele zaak mislukte. In 1649 liep de Horstermeer weer onder. Pas 250 jaar later werd met stoomkracht de droogmaking een feit. Ook nu nog is er aanzienlijke kwel en de grond is niet

best. Er worden groente en bloemen gekweekt.

Sinds 1950 staan hier de masten van de NERA (Nederlands Eerste Radio-ontvangststation) voor de telegraaf (o.a. Paramaribo). Er worden enkele buitenlandse zenders opgevangen en doorgestuurd naar Kootwijk. In de toekomst zal dit worden overgenomen door het satelietstation in Burum (Fr).
Oostindiëen Wijze Gat.

Links van de dijk liggen Oostindië (met zuidelijk daarvan het in de volksmond geheten deel "de bedstee") en het Wijze Gat. Door o.a. de sterke bemaling van de Horstermeer zijn hier veel legakkers begroeid. Grote complexen zijn vrijwel ontoegankelijk. Hier leven talrijke vogels o.a. roerdomp en wouwaap, fuut en meerkoet. In de fraaie moerasbossen vinden we behalve moerasvarenrijk elzenbroek, op drogere plaatsen bossen met zwarte els, es, vogelkers, eenstijlige meidoorn, gelderse roos, bosveldkers en groot springzaad.

De plassen zijn eigendom van de Ver. van Natuurmonumenten. Het gedeelte langs de dijk is afgesloten om de vogels en visstand in dit gebied de noodzakelijke rust te geven en te vrijwaren voor overmatig toerisme. Het is er zeer schilderachtig, niet alleen 's zomers, maar ook 's winters als over de smalle watertjes en plassen schaatsochten worden uitgezet is de natuur hier van een adembenemende schoonheid.

Aan het eind van de Meerdijk staat de laatste van de 3 Kortenhofse molens, die in de 17e eeuw werden gebouwd. De beide anderen zijn in de loop der tijd door brand verwoest.

Kerkhof en Bruin Joost.

We verlaten nu de Meerdijk en betreden een maagdelijk deel moerasbos. Het pad is slechts enkele weken oud. Door de bijzonder gewaardeerde medewerking van de Ambachtsvrouw van Kortenhof (de Ver. van Natuurmonumenten) mogen de deelnemers aan deze tocht van dit pad gebruik maken. Het is ontstaan door over de greppels en slootjes boomstammetjes en ruigt te leggen. Het pad zelf werd verkregen door het leggen van een dikke laag ruigt. In dit moerasbos ziet men soms reeën. Het eerste deel Het Kerkhof werd bij de aanleg van het Hilversums kanaal ogespoten. Via Bruin Joost, waar u een mooi uitzicht heeft over het Wijze Gat - u kunt hier prachtige tegenlichtopnamen maken - bereiken we de

S.ete inval

U wordt hier met pramen over dit in de plassen ontspringende watertje gezet. Het volgende deel van de tocht werd mogelijk omdat de landeigenaren en -gebruikers spontaan hun medewerking verleenden en toestemming gaven tot het belopen der landerijen.

We zijn nu bijna aan het eind van de tocht. Via de krakeelakker komen we weer in het dorp. Naast de kerk in de tuin staat de koffie klaar. Om 8 uur begint de hagepreek hier door de vlootpredikant ds. L.M. Verseput. Bij regen is er koffie en preek in de aula van de begraafplaats. De kerk is te bezichtigen vanuit de toren. We willen u graag laten zien hoe ver de werkzaamheden zijn gevorderd. Helaas is dit een "zien van verre": de banken zijn juist geverfd!

A.C. Bokkema-Siccama